

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΣΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΟΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ

Από τῆς 1 Ἰανουαρίου ἕως 1 Ἰουλίου
Ἑσπεριακοῦ ἀρ. 6. — Ἑσπεριακοῦ φρ. χρ. 8.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

MIX. I. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ

«Ἀναπλάσις» καὶ ἐκδόσεις τοῦ Χρυσοστόμου
Ἰδρυ. Φιλίσσου, 5, παρὰ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ὑπὸ
Α. Διομήδους Κυριακοῦ. — Ἑρμηνεία τῆς Εὐαγγελικῆς Περικοπῆς
τῆς Κυριακῆς τῆς 17 Ἰουνίου. — Ἑρμηνεία εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν
Περικοπὴν τῆς Κυριακῆς 24 Ἰουνίου. — Τὸ διήγημα τῆς «Ἀνα-
πλάσεως» Ἡ Πραγματικὴ Ζωὴ, ὑπὸ Κρουσταλλίας Δασκαλοπού-
λου. — Ἡ ὁριωτέρα ἐκπαίδεισις, ὑπὸ Ἀθ. Πάλλ. — Ἐπὶ τῇ
ἐκκλήσει τῆς Α. Θ. Π. Ἰωάννης τοῦ Γ΄. — Προτάσεις ὑποψηφίων
διὰ τῆς κινήσεως ἐκκλησιαστικῆς ἑδρας. — Περιοδικὰ Ἀρχιμ. Παναρέτου
Δουληγέρη. — Περιοδικὸν «Ἐπίγνωσις». — Νέα βιβλία.

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου καὶ τέλος)

I΄.

Τέταρτον τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων ἰθνηκῶν Ἐκ-
κλησιῶν εὐκολύνει πλεονέκτερον τὴν ἀνάπτυξιν τῶν
Ἐκκλησιῶν. Ὅσον πλεονέκτερον πνευματικὰ κέντρα ὑπάρ-
χουσι, τοσοῦτον πλεονέκτερον ἀναπτύσσεται πανταχοῦ.
Τοῦτο παρατηρήθη καὶ ἐν ταῖς πολιτείαις καὶ ἐν ταῖς ἐκ-
κλησίαις. Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς ὀφείλει τὴν καταπληκτικὴν
καὶ ἐκτακτὴν ἀνάπτυξιν τῆς εἰς τὸ ὅτι ἐπέτελετο ἐκ πολ-
λῶν ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων δημοκρατιῶν, ὧν ἐκάστη
εἶχεν ἰδίαν πολιτικὴν καὶ πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν
ζωὴν. Ἀθήναι, Σπάρτη, Θήβαι, Κόρινθος, Σάμος κτλ. ἦσαν
τόσκα κέντρα ζωῆς. Ἡ Ἱταλίς κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας
καὶ τοὺς χρόνους τῆς ἀναγεννήσεως ὀφείλει εἰς ὁμοίαν αἰ-
τίαν τὴν ἀκμὴν τῆς. Τὰ πολλὰ Ἱταλικά κράτη, καὶ αἱ
δημοκρατούμεναι πόλεις τῆς ἡσάν ἐστίναι πολιτισμοῦ καὶ
ἀναπτύξεως. Ἡ Γερμανία πρὸ τῆς ἐνώσεως, πρὸ τοῦ 1870,
διηρημένη οὖσα εἰς διάφορα κράτη μετὰ τῶν πρώτουσιν αἰ-
ώνων, ὧν ἐκάστη ἦτο ἰδίον κέντρον πνευματικῆς ζωῆς, πνευ-
ματικῶς, ἐπιστημονικῶς, καλλιτεχνικῶς ὁμολογούμενης
ἡμερᾶς πλεονέκτερον ἢ νῦν. Δὲν λέγομεν, ὅτι ἡ ἐνωσις τῆς Ἱτα-
λίας καὶ Γερμανίας δὲν ἦτο ἀνταρκτικὴ. Ἡ ἐνωσις αὐτῆς
ἐπεβάλλετο πρὸς στρατιωτικὴν αὐτῶν ἀνύψωσιν, ἵνα δύ-

νῶνται νὰ ἀντιτάσσωνται κατὰ ἰσχυροτέρων ἐχθρῶν· ἀλλὰ
τὴν δύναμιν ταύτην ἐπλήρωσαν ἀκριβὲς Ἱταλίας καὶ Γερμα-
νίας διὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἐκασθενήσεως καὶ κατα-
πτώσεως. Αἱ Ἐκκλησίαι ὁμοῦς δὲν ἐπιδιώκουσιν ἐξωτερικὴν
τινα δύναμιν, ὥστε νὰ ἀπαιτῆται ἡ τοιαύτη μεγάλη συγ-
κέντρωσις. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι συμ-
φορώτερον πάντοτε νὰ ᾖται πολλὰ ἐκκλησιαστικά, πνευμά-
τικά κέντρα. Ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ συγκέντρωσις
ἀπολύτου ἐξουσίας εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πάπα δὲν ἀφίνει ἐλευ-
θερίαν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν. Τὸ ὑπερ-
βολικῶς ἰσχυρὸν καὶ βαρὺ κέντρον πιέζει τὰ μέλη τοῦ σώ-
ματος καὶ καταδικάζει εἰς ἀτροφίαν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ
ἱστορία διδάσκει, ὅτι ὅπου ὁ παπισμὸς περαιορίζετο καὶ ἐδί-
δετο ἐλευθερία τις καὶ αὐτοδιοικήσεις εἰς τὰς καθολικάς
Ἐκκλησίας, ἀνεφαίνετο νέα θεολογικὴ καὶ θρησκευτικὴ
ζωὴ ἐν αὐταῖς. Ὅτε δὲ ἐπνίγετο ἡ σχετικὴ αὕτη ἐλευθερία
καὶ ἀνεξαρτησία, κατέπιπτε καὶ ἡ ζωὴ αὕτη. Ἡ γαλλικανὴ
Ἐκκλησία ἤμας καὶ ἀνέδειξε τοὺς Βοσσετόους, τοὺς
Πισσάλλ, τοὺς Μισπλάνους, τοὺς Φενελώνας καὶ τοὺς Φιλέ-
ρῦ, ὅτε ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ' ἐκηρύχθησαν κατὰ
τοῦ παπισμοῦ αἱ περίφημοι γαλλικανικαὶ ἐλευθερίαι, αἱ τίνες
ἐδίδον εἰς τὴν γαλλικὴν Ἐκκλησίαν ἀνεξαρτησίαν καὶ αὐ-
τοδιοικήσιν τινα καὶ καθίσταν αὐτὴν σχεδὸν αὐτοκέφαλον.
Καὶ ἐν τῇ Γερμανικῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἤρρισαν νὰ ἀνα-
ρχίσωνται αἱ θεολογικαὶ σπουδαί καὶ νέα ζωὴ νὰ ἀναθάλλῃ,
ὅτε Ἰωσήφ ὁ Β' τῆς Αὐστρίας περιώρισε τὴν δύναμιν τοῦ
παπισμοῦ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν γερμανικὴν καθό-
λικὴν Ἐκκλησίαν ἀνεξαρτησίαν τινα καὶ ἀνέδειξεν αὐτὴν
σχεδὸν αὐτοκέφαλον. Τότε ἀνεφάνθησαν οἱ περίφημοι θεολο-
γοὶ Ἰάν, Δοννερμάιερ καὶ Σάλλερ, οὓς ἠκολούθησαν καὶ ὁ
Μέλερ, ὁ Χούγ καὶ ὁ Κοῦν, καὶ ὁ Χέφελ καὶ ὁ Χίρσχιερ
καὶ ὁ Δέλιγγερ, οἵτινες εἶναι τὸ πένταρχον τῆς καθολικῆς
Γερμανίας. Ἀφ' οὗτο ὁμοῦς ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ κατήργηθη
αἱ γαλλικανικαὶ ἐλευθερίαι, ἐν δὲ τῇ Γερμανίᾳ πᾶσα
ἐλευθερία καὶ ἐκκλησιαστικὴ αὐτοπαρξία ἀπεπνίγη διὰ τοῦ
ἐπικρατήσαντος ἰησουϊτικοῦ καὶ ὑπερκαλπίου παπισμοῦ πνεύ-
ματος, κατέπιπτε καὶ πᾶσα θεολογικὴ καὶ θρησκευτικὴ ζωὴ

ἐν ταῖς χώραις ταύταις. Παρατηρήσαντε τὰς προτεσταντικὰς Ἐκκλησίας τούναντιον, αἱ οὐαὶ πασι αὐτοδιοικούν-
ται. Πανταχοῦ ἐν αὐταῖς ἐκμάζουσιν αἱ θεολογικαὶ ἐπιστή-
μαι· πανταχοῦ περικυβεῖται ἀληθὴς καὶ ζωὴ. Πανταχοῦ
ἐν Γερμανίᾳ, Ἑλβετίᾳ, Ὁλλανδίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Ἀμερικῇ, ὁ
Προτεσταντισμὸς εὐρίσκειται ἐν ἡμῇ. Τοῦτο ὁραίνεται εἰς
τὰ πολλὰ κέντρα τοῦ Προτεσταντισμοῦ. Καὶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ
Ἐκκλησίᾳ τὸ δὲ ὑπάρχουσιν ἑνεκα τοῦ συστήματος τῶν
αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν πολλὰ πνευματικὰ ἐκκλησιαστικὰ
κέντρα, (χωρὶς ἡ δογματικὴ ἐνότης νὰ παύσῃ, ὅπως παρὰ
δικαιωματικῶς, τοῦτο θὰ συντελεσθῇ μεγάλως ἐν τῇ μέ-
λλοντι εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἀκμὴν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκ-
κλησιῶν. Λέγομεν ἐν τῇ μέλλοντι, διότι δὲν πρέπει νὰ
ἀπαίτῃ τις σήμερον μεγάλην ἐπιστημονικὴν θεολογικὴν
ἐκκρήνην παρ' αὐτῶν, λαμβάνων ὅτι ὅσον ἐν τῇ Ἀνατο-
λικῇ Βυζαντινῇ ἐνεκα πασιγνώστων ἱστορικῶν λόγων ἐδημιου-
ρήθησαν δεινὰ περιστάσεις, αἵτινες ἐκόλυσαν καὶ ἐπεβρά-
δυναν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀνατολικῶν ὀρθόδοξων λαῶν.
Ἀλλὰ σήμερον, ὅτι αἱ περιστάσεις ἐκείναι κατὰ μέγα μέ-
ρος ἐξέλιπον, ἡ ἀκμὴ τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς
ἄλλης ὁρησκευτικῆς ζωῆς θὰ ἐπανεέλθῃ πάλιν εἰς τὰς ὀρθό-
δοξους χώρας. Τὰ πολλὰ ἐκκλησιαστικὰ κέντρα μετὰ τῆς
σχετικῆς ἐλευθερίας τῆς συμπαρομαρτοῦσης τῇ συστήματι
τῶν αὐτοκεφάλων ἐθνικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐγγυῶνται μεγάλαν
ἐν τῇ μέλλοντι τὴν ἀκμὴν ταύτην τῶν θεολογικῶν ἐπιστη-
μῶν καὶ τῆς ὁρησκευτικῆς ἐν γένει ζωῆς. Ὅσον περισσότερα
πνευματικὰ κέντρα, τόσον ἡ μέλλουσα ἀνάπτυξις καὶ ζωὴ
ἀσφαλίζεται μεγαλητέρως. Δὲν ἀποδεικνύεται λοιπὸν καὶ
ἐνταῦθα δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὅτι τὸ σύστημα τῶν
ἐθνικῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν εἶναι μυριάκις προτιμώ-
τερον, διὰ τὴν μέλλουσαν ἀνάπτυξιν τῶν Ἐκκλησιῶν τού-
των, τοῦ συγκεντρωτικοῦ δεσποτικοῦ παπικοῦ συστήματος,
τὸ ὁποῖον παρεδόξως πως ἐπόθησαν νὰ ἰδωσί τινες καὶ παρ'
ἡμῖν ἱδρυόμενον, καὶ τὸ ὁποῖον κωλύει ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκ-
κλησίᾳ τὴν ἐλευθερίαν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπὶ μέρους καθολικῶν
Ἐκκλησιῶν.

Πύμπτον καὶ τελευταῖον, τὸ σύστημα τῶν ἐθνικῶν, αὐ-
τοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τὸ ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ
ἀνέκαθεν ἱσχύον, σώζει καὶ ἀπὸ τοῦ παπικοῦ δεσποτι-
σμοῦ τοῦ πιέζοντος τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἀπὸ
τῆς ἀναρχίας καὶ ἀποσυνθέσεως, εἰς ἣν βαίνει ἡ προ-
τεσταντικὴ Ἐκκλησία, συνδιαιτῶν ἄριστα τὴν ἐνότητά
τῆς ὅλης Ἐκκλησίας μετὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐπὶ
μέρους Ἐκκλησιῶν. Ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπι-
κρατεῖ προφανῶς ἀφόρητος διοικητικὸς δεσποτισμὸς. Ὁ
Πάπας εἶναι ἀπόλυτος, ἀπερίοριστος ἐξουσιαστὴς τῆς δυ-
τικῆς Ἐκκλησίας, διευθύνων τὰ πάντα αὐτοδούλως, ἀξιών
τυφλῶν ὑπακοὴν παρὰ πάντων τῶν καθολικῶν τοῦ κόσμου,
ἰδίως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1870, ὅφ' ἔστου ἡ Βατικανὴ σύνοδος
πρὸς ἐκπληξιν παντὸς τοῦ πολιτισμένου κόσμου καὶ πρὸς
σκόνηλον πάντων τῶν ἀπανταχοῦ φιλελευθέρων καθολι-
κῶν, ἐκήρυξε τὸν Πάπαν ἀλάστωτον. Ὁ Πάπας κήκει
ὅτι, θέλει ἡ θέλησίς του εἶναι νόμος διὰ τὰ 200 ἐκατομ-

μύρια τῶν καθολικῶν, εἰς ἣν ὁφείλουσι νὰ ὑποκύπτωσι τυ-
φλῶς πάντες· οἱ καρδινάλιοι, οἱ ὄντες σύμβουλοι του, εἶναι
ὄργανα καὶ δημιουργήματα αὐτοῦ, ἐντελῶς πεπλημένοι εἰς τὰς
βουλὰς καὶ διατάγας του· αἱ δὲ οἰκουμέναι λατι-
νικαὶ σύνοδοι, ἃς συγκαλοῦσιν ἀπὸ κειρὸς εἰς κειρὸν οἱ
Πάπαι, δὲν ἔχουσι καμμίαν ἐνεξαρτησίαν καὶ κυρίαρχον
θέλῃν, ὥς αἱ ἀρχαῖαι Οἰκουμέναι σύνοδοι· εἶναι ἀπλῆ
συμβούλια τῶν Πάπων. ψηφίζοντα κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις
αὐτῶν· αἱ ἀποφάσεις προετοιμάζονται ὑπὸ τῶν περὶ τοῦ
Πάπας καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὴν φημισμένην των κατὰ τύπον.
Οἱ Πάπαι εἶναι λοιπὸν τὸν πᾶν. Τὸ sic volo, sic jubeo,
εἶναι ἡ ἀρχὴ των. Τὸ non possumus εἶναι ὁ συνήθης
τύπος, δι' οὗ ἀρνούμεθα εἰς πάντας, ὅτι δὲν ἀρέσκει αὐτοῖς.
Αἱ Ἐκκλησίαι τῶν διαφόρων καθολικῶν χωρῶν δὲν ἔχουσιν
οὐδὲ ἔχοντες ἀνεξαρτησίαν καὶ αὐτενεργείαν ἢ αὐτοδιοικήσεις.
Οἱ μητροπολίται των καὶ αἱ σύνοδοι τῶν ἐπισκόπων των
ὕποχρεοῦνται νὰ ἀκολουθῶσι τυφλῶς καὶ ἀνευ ἀντιρρήσεων
πᾶσαν ἀπὸ Ῥώμης διαταγὴν. Εἰς πᾶν ζήτημα τὴν λύσιν
δίδει αὐτοαρέτως ὁ Πάπας. Roma locuta est, questio
soluta est εἶναι ἡ ἐπικρατούσα ἀρχὴ. Πᾶσα διδασκαλία
εἶναι ἀνεκτὴ, ἐὰν ἔχῃ τὴν σιωπηρὰν ἢ δεδηλωμένην ἐγκρι-
σιν τῶν περὶ τὸν Πάπαν. Πᾶν θεολογικὸν σύγγραμμα, καὶ
τὸ καθολικώτερον καὶ τὸ συμφωνότερον πρὸς τὰς ἐκείναις
παράδοξαις τῆς Ἐκκλησίας, κινδυνεύει νὰ συγκαταστήσῃ ὡς
ἀίρετικόν καὶ νὰ τεθῇ εἰς τὸν Index τῶν ἀπαγορευμένων
βιβλίων, ἐὰν ἀπαρτίσῃ εἰς τοὺς περὶ τὸν Πάπαν, οἵτινες
ἀκολουθοῦσι πολλὰκις εἰς ἀπλᾶς δυσφημίας καὶ καταδικά-
ζουσι συγγράμματα θεολογικὰ εἰς γερμανικὴν, ἢ ἀγγλικὴν
ἢ ἄλλην ξένην γλῶσσαν γεγραμμένα, χωρὶς νὰ ἀνγνωσῶσι
καὶ ἰννοήσωσιν αὐτὰ καλῶς, ἐξ ἑλλειποῦς γνώσεως τῶν ξένων
τούτων γλωσσῶν ἢ τελείας ἀγνοίας αὐτῶν. Ὁ Ρωμαῖος
εἰς τῶν πρώτων τῆς Ῥώμης θεολόγων, ἀγνοεῖ τελείως τὴν
γερμανικὴν γλῶσσαν. Καὶ ὅμως ἦτο ὁ κυριώτερος σύμβου-
λος προκειμένου περὶ κρίσεως θεολογικῶν συγγραμμάτων
Γερμανῶν καθηγητῶν! Ἐνεκα τῆς παπικῆς ταύτης ὑπερ-
αυστηρίας καὶ πνευματικοῦ λογοκρισίας πολλὰ ἔρπονται
συγγράμματα Γερμανῶν καθηγητῶν θεολόγων, τὰ ὅποια
τιμῶσι τὴν καθολικὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην, κατεκρήνησαν
ἐν Ῥώμῃ, οἷον ἔργα τοῦ Μέλερ, τοῦ Κούν, τοῦ Δέλλινγκερ,
τοῦ Ἐρμου, τοῦ Ρύντερ καὶ ἄλλων. Τελειότερος καὶ αὐθαί-
ρετώτερος διοικητικὸς δεσποτισμὸς οὐδέποτε ἀνεφάνη ἐν τῇ
κρίσει. Διὰ τοῦτο δικαίως κατὰ τοῦ παπικοῦ τούτου δεσπο-
τισμοῦ διαμαρτύρονται πανταχοῦ οἱ προδευτικώτεροι κα-
θολικοὶ. Διὰ τοῦτο κατ' αὐτοῦ ἠγέρθησαν λίαν δεδικαιολο-
γημένως καὶ οἱ παλαίκαθολικοὶ μετὰ τὸ 1870. Διὰ τοῦτο
κατ' αὐτοῦ ὤψωσαν φωνὴν πολλήν καὶ οἱ διαπρεπέστεροι
τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῶν καθολικῶν χωρῶν. Αἱ διαμαρ-
τυρίαι αὐταὶ ἀπέβησαν μέχρι τοῦδε, δυστυχῶς διὰ τὴν
καθολικὴν Ἐκκλησίαν, εἰς μάτην. Ζητεῖ μὲν ἡ καθολικὴ
Ἐκκλησία νὰ ἀποτινάξῃ τὸν παπικὸν τοῦτον ζυγόν, ὅστις
ὡς ἐφ' ἑαλκῆς ἐπικλίνεται ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς, ἀλλὰ μέχρι
τούδε μάταιοι ἀπέβησαν οἱ πρὸς τοῦτο κινήσεις. Ταύτη
εἶναι ἡ δεσποτικὴ συγκεντρωτικὴ διοίκησις τῆς Ῥωμαϊκῆς

Ἐκκλησίας, ἣν ἐξ ἀγνοίας ποθεῖσι τινες τῶν ἡμετέρων νὰ
ἰδωσι καὶ παρ' ἡμῖν!

Ὅμως ἀντίθετος, ἀλλ' ἐπίσης ἐκπτωματικὴ εἶναι ἡ διοι-
κητικὴ κατὰστάσις τῶν προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν.
Ἐπὶ ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπικρατεῖ δεσποτισμὸς σιδηρὸς
καὶ ἀπόλυτος, ἐν ταῖς προτεσταντικαῖς Ἐκκλησίαις βασιλεύει
ἀναρχία, δικίσεις καὶ ἀποσύνθεσις. Μὴ ἔχουσι ὀρισμένην
διδασκαλίαν, ἣν πᾶσι νὰ ἀκολουθῶσι, καὶ μὴ κεκτημένη
τὸ αὐτὸ πολίτευμα καὶ τὴν αὐτὴν λατρείαν, ἀπεχωρισθῆ-
σαν καὶ ἀπεσχίσθησαν ἀλλήλων καὶ ἀπεξενώθησαν τοσού-
τον ἀλλήλων, ὥστε ἡ ἀμοιβαία ἀντιπῆχαι καὶ ἐμμελῶς
ὑπερβαίνει ἐνίοτε τὴν πρὸς τοὺς καθολικοὺς καὶ τοὺς ἄλ-
λους ἑτεροδόξους χριστιανούς. Ὑπάρξει μέλιστα ἐπιτομή,
καθ' ἣν τὰ μίση τὰ μετὰ τῶν προτεσταντικῶν Ἐκκλη-
σιῶν, τῆς λουθηρανικῆς καὶ καλβινικῆς π. χ. ἐν Γερμα-
νίᾳ καὶ Ἑλβετίᾳ καὶ τῆς ἀγγλικανικῆς καὶ πρεσβυτεριανῆς
ἐν Ἀγγλίᾳ προῦκάλεσαν φοβεροὺς ἐμφυλίους σπαραγμούς.
Ἰσχυος ἐνότητος ἐν ταῖς διαφόροις καὶ ἀπειροπλήθους ταύ-
ταις προτεσταντικαῖς Ἐκκλησίαις καὶ αἰρέσει δὲν ὑπάρχει.
Ὅ,τι ἡ μία αὐτῶν διδάσκει, καταπολεμεῖ ἡ ἄλλη. Ἡ διοί-
κησις διαφέρει ἐν ταῖς διαφόροις Ἐκκλησίαις οὐσιαστικῶς.
Ἄλλοι ἔχουσιν ἐπισκόπους (Ἀγγλικανοί, Μεθοδισταί,
Χερρικούται), ἄλλοι μόνον πρεσβυτέρους καὶ διακόνους· αἱ
μὲν ἔχουσι παραδοδομένην τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν ἐξ
ὀλακλήρου εἰς τὴν πολιτικὴν κυβέρνησιν ἢ εἰς τοὺς ἡγεμό-
νας τῶν διαφόρων χωρῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν Cuius regio
illius religio· ἄλλοι (αἱ πλείστοι) ἔδωκαν τὴν ἐξουσίαν
ἐπὶ τῇ λαῶ καὶ λαϊκοῖς συνεδρίοις· ἄλλοι ἀρνοῦνται πᾶ-
σαν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν καὶ πᾶν ἀξίωμα (Κουάκροι).
Καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ των ἡ αὐτὴ διαφωνία ἐπικρατεῖ. Ὅ,τι
πράττει ἡ μία Ἐκκλησία, θεωρεῖ ἀποβλήτων καὶ καταδικά-
ζει ἡ ἄλλη. Τελεία σύγκρισις ἐπικρατεῖ καθ' ἑκάστην τὴν
γεγραμμένην. Ἡ δυτικὴ Ἐκκλησία ἐβύστασαν εἰς τὴν ἐνότητά
τοῦ ὅλου πᾶσαν ἐλευθερίαν τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν,
ἡ προτεσταντικὴ Ἐκκλησία τούναντιον ἰδούσασα τὴν ἐνό-
τητα τοῦ ὅλου εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῶν μερῶν.

Μόνον ἡ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἡ ἀκολουθοῦσα τὸ σύ-
στημα τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς
αὐτῆς πίστεως, τῆς αὐτῆς διοικήσεως καὶ τῆς αὐτῆς λα-
τρείας καὶ ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας μετὰ ἀναγνωρίσεως τῶν
πρώτων τιμῶν εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχην,
συνδυάζει ἀμφοτέρω, καὶ τὴν ἐνότητα τοῦ ὅλου τῆς Ἐκ-
κλησίας καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν.
Τίς δύναται νὰ ἐρησθῇ, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι
μία; Δὲν ἐμολογοῦμεν πάντες οἱ ὀρθόδοξοι (120 ἐκατομ-
μύρια) τὴν αὐτὴν πίστιν; Δὲν ἔχουμεν πάντες τὴν αὐτὴν
ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν κατὰ τοὺς κανόνες τῶν ἀρχαίων
συνόδων; Δὲν ἔχουμεν πάντες τὴν αὐτὴν λατρείαν, τὰς
αὐτὰς τελετάς, τὰς αὐτὰς ἑορτάς, τὰς αὐτὰς ὁρησκευτικὰς
συναθροίσεις; Ὁ Ρώσος, ὁ Βλάχος, ὁ Σέρβος, ὁ Ἕλληνας
ἀπουδῆναι τοῦ κόσμου καὶ ἂν ἀπαντῶνται, δὲν θεωροῦσιν
ἀλλήλους ἀδελφούς ἐν τῇ πίστει, δὲν ἐκκλησιάζονται ἐν τῇ
αὐτῇ ναφ' ἀδιαφόρως τῆς ἐθνικότητος, εἰς ἣν οὗτος ἀνήκει;

Δὲν μεταλαμβάνομεν ἐν ἀνάγκῃ ἀδικοκρίτως εἰς πάντα
ὀρθόδοξον ναόν, δὲν βαπτίζομεν τὰ τέκνα ἡμῶν, δὲν τελοῦ-
μεν τοὺς γάμους αὐτῶν, δὲν κηδεύομεν τοὺς οἰκίους ἡμῶν,
ἐὰν ᾖναι ἀναρχοί, δι' οὐδὲν ποτε ἱερέως ὀρθόδοξου, χωρὶς
νὰ ἐξετάσωμεν εἰς ποῖον οὗτος ἐθνικότητα ἀνήκει; Αἱ Ἐκ-
κλησίαι αἱ ὀρθόδοξοι τῶν διαφόρων λαῶν δὲν θεωροῦσιν
ἀλλήλους ὡς ἀδελφούς, καὶ οἱ Πατριάρχαι ἢ οἱ μητροπολί-
ται οἱ προϊστάμενοι αὐτῶν δὲν ἀνταλλάσσουν κατὰ τὴν
ἀνάγκησιν των πρὸς ἀλλήλους ἐθνικὰς ἐπιστάλας, ὡς ση-
μεῖον τῆς ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως καὶ δὲν συνεννοοῦνται ἐν
ἀνάγκῃ πρὸς ἀλλήλους περὶ κοινῶν ὑποθέσεων, τὴν ὅλην
ἡγεσίαν Ἐκκλησίαν; Δὲν τιμῶσι πᾶσι τὸν ἐν Κων-
σταντινουπόλει Πατριάρχην, ὡς τὸν πρῶτον κατὰ τὰς τιμὰς
καὶ κορυφαῖον ἐκ τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας; Δὲν
σέβονται πάντες τὴν γνώμην τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
Ἐκκλησίας, ὡς τῆς πρεσβυτέρως ἀδελφῆς, καὶ ἐν πᾶσι
περιπτώσει δὲν συγκεντροῦνται περὶ αὐτὴν ὡς τὸ κέντρον τῆς
Ὁρθοδοξίας; Βεβαίως ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης δὲν
εἶναι Πάπας τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας· δὲν δύναται νὰ
δικτάσῃ αὐθαίρετως· δὲν εἶναι δεσπότης καὶ ἐξουσιαστὴς
τῆς Ἐκκλησίας. Ἐξαιρετικῶς ὅμως ἀνωτέραν ἡλικίαν ἐπι-
ροῦν ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὀρθόδοξων ἐπισκόπων, ὅπως ὁ προσβύ-
τερος ἀδελφὸς ἐξαίρεται ταύτην ἐπιροῦν ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν
αὐτοῦ ἐθνικῶν ὄντων, χωρὶς νὰ δύναται νὰ δικτάξῃ αὐ-
τούς. Ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς ἡγείται τῶν ἄλλων ἀδελφῶν
ἀνευ βίας· οἱ ἄλλοι ἀκολουθοῦσιν αὐτὸν ἐκουσίως καὶ ζη-
τοῦσι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ σέβονται αὐτὴν, χωρὶς νὰ
διδῶσιν αὐτῷ διὰ τῆς τοιαύτης τιμῆς δικαίωμα τι νὰ ἐπι-
βληθῇ εἰς αὐτούς. Τοιαύτη εἶναι ἡ σχέση τοῦ Οἰκουμενι-
κοῦ Πατριάρχου πρὸς τὰς διαφόρους αὐτοκεφάλους Ἐκκλη-
σίας. Αὗται ἀποτελοῦσι τρόπον τινὰ ὁμοσπονδίαν ἢ οἰκο-
γένειαν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτήτων,
αἵτινες ὅμως ἔχουσιν ἡλικίαν κέντρον αὐτῶν τὴν πρεσβυ-
τέραν αὐτῶν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν ἐν Κωνσταντινουπόλει,
ἣτις ἐπιδορᾷ ἐπ' αὐτὴν διὰ τῆς ὑπερόχου ἐπιτροπῆς τῆς καὶ
συγκρατεῖ τὴν οἰκουγενεακὴν ἐνότητα διὰ τοῦ εἰς αὐτὴν
ἀποδιδόμενου μεζονος σεβασμοῦ, συμβουλευούσα, διδούσα
τὴν γνώμην αὐτῆς, ὁσάκις ζητεῖται, καὶ χρησιμεύουσα ὡς
τὸ κέντρον, δι' οὗ συνεννοοῦνται πρὸς ἀλλήλους πᾶσαι αἱ
ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι. Δὲν εἶναι ἡ τοιαύτη ἐνότης τῆς ἀνα-
τολικῆς Ἐκκλησίας ἡ στηρίζομένη ἐπὶ τῆς αὐτῆς πίστεως
καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἐπὶ τῆς ἡλικίης
ταύτης ὑπεροχῆς, ἣτις ἀναγνωρίζεται παρὰ πᾶσιν εἰς τὴν
πρεσβυτέραν ἀδελφὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλη-
σίαν, προτιμωτέρα τῆς ἐνότητος τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας,
ἣτις στηρίζεται εἰς τὴν τυφλὴν καὶ δουλικὴν ὑποταγὴν εἰς
ἐνα αὐθαίρετον καὶ ἀπόλυτον καὶ ἀπερίοριστον καὶ ἀλάν-
θαστον δεσπότην, τὸν Πάπαν; Δὲν εἶναι εὐγενεστέρα ἡ ἐνό-
της ἀδελφῶν ἰσῶν καὶ ἀνεξαρτήτων καὶ τιμῶντων τὸν
πρεσβύτερον, ὡς τὸ κέντρον, καὶ ζητούντων καὶ ἀκολουθούν-
των ἐκουσίως τὰς ἀδελφικὰς συμβουλὰς του, τῆς ἐνότητος
δούλων τυφλῶς ὑπακούοντων εἰς διατάγας αὐθαίρετου πον-
τίφκους; Αὕτη εἶναι ἡ διαφορὰ μετὰ τῆς ἐνότητος τῆς

ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐνότητος τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνῶς δὲ ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία εἰς τὴν ἐνότητα αὐτῆς θυσιάζει ἐντελῶς πᾶσαν ἐλευθερίαν τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, εἰ καὶ τηροῦσα ἀπαρεγκλίτως τὴν ἐνότητα αὐτῆς, ὡς εἶδον ἐνωτέρω, διὰ τοῦ συστήματος τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν συνδυάζει μετὰ τῆς ἐνότητος ταύτης πᾶσαν δυνατὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν. Ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκάστη ἐπὶ μέρους ἰθνηκὴ Ἐκκλησία ἔχει ἰδίαν ζώην, κινεῖται ἐλευθέρως ἐν αὐτῇ, ἔχει αὐτοκεφάλειαν τινὰ καὶ αὐτοτέλειαν. Ἐχει ἰδίαν ἀνωτάτην διοικητικὴν ἀρχὴν αὐτοκέφαλον, Σύνοδον ἀρχιερέων καὶ Πατριάρχην τινὰ ἢ ἀρχιεπίσκοπον, ἡ Μητροπολίτην ἐπὶ κορυφῆς αὐτῆς, διευθύνει δὲ τὰ ἐκ τῆς πράξεως ὅλως ἀνεξαρτήτως ἀπὸ πάσης ἄλλης ἐξωτερικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς. Ἐκπαίδευει τὸν κλήρον τῆς ἐν ἰδίᾳς Θεολογικαῖς σχολαῖς, ὀρίζει τὰ περὶ τῆς λατρείας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, ἔχουσα, ὡς ἐννοεῖται ὀκλοῦν, ἐν πᾶσι τοῖς ὑπ' ὄψιν πάντοτε τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς βάσεις, ἐφ' ὧν στηρίζονται πᾶσαι αἱ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, καὶ ὧν ἡ τήρησις ἀποτελεῖ τὴν ἐνότητα τῆς ὅλης Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Τοιοῦτοτρόπως ἐκάστη ἐπὶ μέρους ὀρθόδοξος αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία ἀναπτύσσεται μετὰ ἐλευθερίας τινὸς κατ' ἰδίαν τινὰ τύπον, ὃν προσλαμβάνει ἐνεκὰ τοῦ ἰθνηκοῦ χαρακτήρος τοῦ ὀρθόδοξου λαοῦ, εἰς ὃν ἀνήκει ἡ Ἐκκλησία αὕτη. Ἡ αὕτη κατ' οὐσίαν ὀρθόδοξος Ἐκκλησία παρουσιάζεται κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῆς ἐμφάνισιν κατ' ἰδίον τύπον, ῥωσικόν, βλαχικόν, σερβικόν, ἑλληνικόν. Καὶ ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ κλήρου καὶ ὁ πρόπος τῆς ἐπιστημονικῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ κηρύγματος καὶ ἡ λατρεία καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ μουσικὴ ἐν τοῖς ναοῖς καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ εὐταξία καὶ αἱ κατὰ τὸν βίον συνήθειαι ἔχουσιν ἐν ταῖς διαφορῶσι ἰθνηκῶν ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἰδίον χαρακτήρα. Ἡ ποιτικὴ αὕτη ἐν ἐνότητι, ἥτις δὲν εἶναι κακόν τι, ἀλλὰ μάλλον πλεονέκτημα, εἶναι ἀποδείξις, ὅτι συνδυάζεται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ λίαν καλῶς ἡ ἐνότης τοῦ ὅλου καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν μελῶν ἢ τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, κατορθοῖ δὴλ. ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ὅτι δὲν κατορθοῦσιν ἡ Δυτικὴ καὶ αἱ προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία δὲν εἶναι, ὅπως τινὲς ἐσφαλμένως νομίζουσι, διεσχιζμένη εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας καὶ κατακερματισμένη, ὅπως ἡ προτεσταντικὴ· διότι αἱ ὀρθόδοξοι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι μόνον διοικητικῶς εἶναι ἀπ' ἀλλήλων διαχωρισμέναι, οὐχὶ δὲ δογματικῶς εἶναι δὲ πᾶσαι δογματικῶς ἠνωμέναι καὶ δι' ἀρρήκτων δεσμῶν ἀγάπης μετ' ἀλλήλων συνδεδεμέναι ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ὑπὸ πάντων ὡς πρώτου ἐπισκόπου τῆς ὀρθοδοξίας τιμωμένου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία τονίζει τὴν ἐνότητα τοῦ ὅλου μέχρι τοῦ ἀκολούτου δεσποτισμοῦ ἐπὶ καταστροφῇ πάσης ἐλευθερίας τῶν ἐπὶ μέρους ἰθνηκῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ προτεσταντικὴ Ἐκκλησία τὸν αὐτὸν τονίζει τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν ἐπὶ οὐσίᾳ τῆς ἐνότητος μέχρι

τελείου οὐ μόνον διοικητικοῦ, ἀλλὰ καὶ δογματικοῦ χωρισμοῦ, καὶ χωρεῖ ὁσημέραι διὰ τοῦ ἀενάου κατακερματισμοῦ αὐτῆς εἰς μυριάς αἱρέσεις, εἰς ἀναρχίαν καὶ ἀποσύστατον. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἀμφοτέρους, μόνη ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀποφύγει τοὺς δύο τούτους σκοπέλους. Δὲν εἶναι δι' ἀληθείας τὸ λεγόμενον παρὰ πολλῶν καὶ ἐπαναληφθὲν ὑπὸ τοῦ Γκέλτσερ, ὅτι τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν παραδίδει τὰς Ἐκκλησίας ὑποδούλους εἰς τὰς κυβερνήσεις τῶν διαφορῶν κρατῶν. Τὰ καταστατικά τῶν συνόδων τῶν διαφορῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν διαγράφουσι βήματα τῆς δικαιοσύνης τῶν Συνόδων τούτων καὶ παρέχουσιν εἰς αὐτὰς πλήρη ἐλευθερίαν ἐν τῇ διοικήσει τῶν πνευματικῶν ὑποθέσεων τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν, τῶν ἀφωριστῶν δηλ. τὴν διδασκαλίαν, τὴν λατρείαν, τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν, τὴν περὶ τὸν κλήρον καὶ τῶν μοναχῶν μόνον ἐπὶ τῶν μικτῶν ὑποθέσεων τοῦ γάμου, τῶν διαζυγίων καὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ μοναστηριακῆς περιουσίας, ἐπὶ ὑποθέσεων λοιπῶν θρησκευτῶν τὰ ὅλως καὶ πολιτικὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν, ἐπιβάλλουσι τὴν συμπεριφοράν καὶ τῆς πολιτείας. Ὁ δὲ βασιλικὸς ἐπίτροπος ὁ παριστάμενος ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ὁ σκανδαλίζων πολλοὺς, δὲν ἔχει ψῆφον ἐν τῇ συνόδῳ κατὰ τὰς συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις, ἐπιβάλλει δὲ μόνον αὐτὰς, ἵνα προλάβῃ πᾶσαν σύγκρουσιν πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία ὡς πνευματικὸν δὲν εἶναι κράτος ἐν κράτει, ἀλλ' ὑπάρχει ἐν τῷ κράτει. Ἡ ἀπλή λοιπὸν ἐπιβλεψὶς εἶναι δικαιοσύνη τοῦ κράτους. Ὅσοι δὲ ὁμιλοῦσι περὶ ὑπεταγῆς τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ὑπὸ τῷ κράτει, ἀγνοοῦσιν ἐντελῶς τὰ πράγματα. Τούτων οὕτως ἐχόντων, δὲν ἀποδεικνύουσιν αὐτὰ τὰ πράγματα ὅτι καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἐνότητος τῆς ὅλης Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν εἶναι μυριάκις προτιμότερον τὸ ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἰσχύον σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τὸ συνδυάζον τὸσον καλῶς τὴν τάξιν ἢ ἐνότητα καὶ τὴν ἐλευθερίαν, τοῦ δεσποτικοῦ συγκεντρωτικοῦ παπικοῦ συστήματος, τὸ ὅποion θυσιάζει τελείως τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν τάξιν, καλῶς καὶ τοῦ συστήματος τῶν προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ θυσιάζοντος τελείως τὴν τάξιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

Νομίζομεν, ὅτι διὰ τῶν ἀνωτέρω ἀπεδείχθημεν ὅτι προτιμότερον νὰ ἀμώμεν διὰ τῆς προέσεως διατριβῆς, ἵνα ὅτι τὸ σύστημα τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν εἶναι τὸ ἀρχαιότερον καὶ τὸ ἀνέκαθεν ἐπικρατήσαν ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ 2ον, ὅτι εἶναι ἀριστον σύστημα ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ πολλῶν καὶ ἀνυπολόγιστων καλῶν πρὸς ξένον.

Τέλος, στρεφόμενοι πρὸς τοὺς προτείνοντας τὴν κατάργησιν τῶν αὐτοκεφάλων ἰθνηκῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν ὑποταγὴν αὐτῶν ὑπὸ τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, συνιστῶμεν αὐτοῖς νὰ ἐγκαταλείπωσι τὰς ἰδέας ταύτας, διότι ζητοῦσιν ἀθεσμίαι, ἀδύνατα καὶ ὀλέθρια ἄθεσμα μὲν, διότι ἐπιχειροῦσι νὰ ἀνατρέψωσι τὸ ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἰσχύον διοικητικὸν σύστημα καὶ πειρῶνται ἐναντίον τῶν κανόνων τῶν οἰκουμένων

συνόδων καὶ τῶν πατέρων, νὰ δημιουργήσωσιν ὀρθόδοξον τινα παπισμόν, δανειζόμενοι τὰς ἰδέας τῶν ἀπὸ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τῆς ὁποίας ἐκινήθη ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἵνα μὴ ὑποκύβῃ ὑπὸ τοιούτοις ἐκκλησιαστικῶν διοικητικῶν δεσποτισμῶν· ἀδύνατα δέ, διότι οὐδέποτε θὰ πείσωσι τοὺς διαφορῶν ὀρθόδοξους λαοὺς νὰ καταστρέψωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὸ αὐτοκέφαλον τῶν ἰθνηκῶν Ἐκκλησιῶν τῶν ὀλέθρια δέ, διότι τοιοῦτο παπικὸν δεσποτικὸν διοικητικὸν σύστημα, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἦτο καινοτομία καὶ ἀπόκλισις ἀπὸ τῶν ὀρθόδοξων διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ μίμησις τῆς παπικῆς διοικήσεως, θὰ εἰσήγε πάντα τὰ κακὰ τοῦ παπικοῦ δεσποτισμοῦ παρ' ἡμῖν, ἡ ἡμεῖς, ἐνισχύον τὸ κέντρον, καταστρέψει πᾶσαν ζώην τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, ἡμεῖς περιάγει καὶ ἐκάστη εἰς σύγκρουσιν τὰ ὀρθόδοξα κράτη πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς ὑπακούουσας εἰς ξένον ἐκτὸς τοῦ κράτους εὐρισκόμενον ἀρχηγόν· ἡμεῖς καταστήσει τὸν ὀρθόδοξον κλήρον ἀντιεικὸν καὶ ἀντικείμενον εἰς τὰ ἰθνηκὰ συμφέροντα τῶν διαφορῶν χωρῶν· ἡμεῖς καταστήσει συνεπῶς τοὺς ὀρθόδοξους κληρικοὺς μισητούς τοῖς λαοῖς, ὡς ξένους εἰς αὐτοὺς καὶ ὑπερεταῦντας ξένα συμφέροντα, ὡς συμβαίνει νὰ ᾖναι μισητοὶ πανταχοῦ οἱ καθολικοὶ κληρικοὶ, καταστρέφον δὲ τὰ πολλὰ πνευματικὰ τῆς ὀρθοδοξίας κέντρα, ἡμεῖς δυσχερᾶναι τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἀνάπτυξιν τῶν ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ τέλος, ἡμεῖς θυσιάσει τὴν τάξιν καὶ ἐνότητα τῆς ὅλης Ἐκκλησίας τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, ἡμεῖς δὴλ. καταστρέψει ἐκείνη, δι' ἣν κινεῖται ἡ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία καὶ ὅπερ δὲν ἔχουσιν οὔτε ἡ δυτικὴ Ἐκκλησία, ἥτις ἔχει τὴν ἐνότητα ἀνελευθερίας, οὔτε αἱ προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι, αἵτινες ἔχουσι τὴν ἐλευθερίαν ἀνελευθερίας τῆς ἐνότητος, ἡμεῖς καταστρέψει δὴλ. τὸν τοσούτων καλῶν προξένων ἐκρηκνόντων συνδυασμὸν, ἐνότητος καὶ ἐλευθερίας, τὸν μόνον ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ εὐρισκόμενον.

Μὴ κινεῖτε λοιπὸν τὰ εὖ κεῖμενα!

Μὴ ζητεῖτε ἄθεσμα, ἀδύνατα καὶ ὀλέθρια!

Α. Διομήδης Κυριακός.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ Τῆς Κυριακῆς 17 Ἰουνίου (1).

(Ματθ. Η', 5—11).

Πέντε τινὰ παρατηροῦμεν εἰς τὸν ἐκατόνταρχον τῆς Καπεργουμ· φιλανθρωπίαν καὶ εὐσπλαγχνίαν, ταπεινοφροσύνην, πίστιν, λογικότητα, δύναμιν.

Πρῶτον εὐσπλαγχνίαν. Βασανίζεται δούλος του, ἦτοι ἐν κτήματι του, ἐν πράγματι του, ὡς θεωροῦντο, οἱ δούλοι εἰς τὴν ἀρχαιότητα. Καὶ ὅμως τὸν συμπονεῖ ἐκ βάθους ψυχῆς, καὶ παρακαλεῖ δι' αὐτὸν μὲ τὴν ἰδίαν θερμότητα, μὴ τὴν ἰσοίαν θὰ παρεκλεῖ διὰ οἶόν του.

(1) Σημ. Παραλείφθη εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον ἐνεκὸν ἑλλείψεως χώρου.

Δεύτερον, ταπεινοφροσύνην. Ὁ ἐκατόνταρχος καὶ ἀρετὴν ἔχει, καὶ κοινωνικὴν θέσιν ἀξιόλογον. Καὶ ὅμως ὁμολογεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἀξίος νὰ δεχθῇ ὑπὸ τὴν στέγην του τὸν Ἰησοῦν. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, ὁ ἐκατόνταρχος δὲν βλέπει εἰς τὰ προτερήματά του, ἀλλ' εἰς τὰ ἐλαττώματά του, καὶ ἐντὶ νὰ τὰ μεικρύνῃ, τὰ θεωρεῖ τοιαῦτα, ὥστε νὰ ὦν καθιστῶνιν ἀνάξιον νὰ υποδεχθῇ τὸν Κύριον.

Τρίτον, πίστιν. Τότε, ὡστε, ὁ Ἰησοῦς, ὁ κληρικός, πλείκει τὸ ἐγκώμιόν της.

Τέταρτον, λογικότητα. Πιστεύων τὸν Ἰησοῦν ὡς ἐξουσίαν ἔχοντα, τίποτε δὲν θεωρεῖ ἀδύνατον εἰς αὐτόν. Καὶ τὸ νὰ θεραπεύσῃ τὸν παραληπτικὸν δούλον του, τὸ εὐρίσκει τόσον εὐκόλον, ὅσον εἶναι τὸ νὰ εἴπῃ αὐτὸς εἰς ἕνα στρατιώτην του, ἔλα, καὶ νὰ ἔλθῃ, ἢ εἰς ἕνα δούλον του, κἄμει τοῦτο, καὶ νὰ τὸ κάμῃ.

Πέμπτον, δύναμιν. Διότι ὁ Ἐκατόνταρχος εἰσκακοῦνται παρὰ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐπιτυγχάνει τὴν θεραπείαν τοῦ δούλου του. Βεβαίως ἡ δύναμις τῆς θεραπείας ἦτο τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἡ δύναμις τοῦ νὰ εἰσκακοῦνται ἦτο τοῦ ἐκατόνταρχου· καὶ ὅχι αὐτοῦ πάλιν, ἀλλὰ τῆς πίστεώς του ὑπαγε, καί, ὡς ἐπίστευσις, γεννηθῆτω.

Τὰς ἀρετὰς ταύτας ὡς ζηλεύσαμεν καὶ ἡμεῖς, μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς. Ἀς εἰμεθα εὐσπλαγχνοὶ πρὸς ὅλους τοὺς πᾶσχοντες, ὅσοι μικροὶ καὶ ὅσοι καὶ ἐν φαντασίᾳ. Εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Χριστιανοῦ κανὼν ἡ δυστυχία δὲν πᾶν νὰ ᾖναι ξένη, ὅσοι δὲ εὐτελέστερος κοινωνικῶς θεωρεῖται ὁ πᾶσχων, τόσῳ περισσότερον πρέπει νὰ ἐπιβέβηται εἰς τὴν φιλανθρωπίαν μας.

Ἀς εἰμεθα δὲ καὶ ταπεινοφρονεῖς. Ὅλη ἡ ἀλήθεια τῶν ἀρετῶν μας καὶ τῶν προτερημάτων μας εἶναι σικὰ ἐνώτιον τῆς ἀπειροῦ τοῦ Θεοῦ φωτεινότητος, καὶ ὅτι κυριώ· ὅτι μὲς καταστήσῃ μίαν ἡμέραν ἀξίους τοῦ φωτός ἡ ταπεινοφροσύνη ἡμῶν εἶναι.

Καὶ πίστιν δὲ ὡς ἔχωμεν ἀκλόνητον, καὶ τὸ λογικὸν μας εὐκρινῶς ὡς τὸ μεταχειρίζομεθα, χωρὶς νὰ τὸ ἐπισκοπῶμεν διὰ τῆς ἀλλοτριότητος τῆς ὑποκειμένης καὶ τοῦ συνήθους τῶν ἀμαρτημάτων μας. Πίστιν δ' ἔχωμεν καὶ ταπεινοφροσύνην καὶ εὐσπλαγχνίαν καὶ λογικότητα, ὅτι εἰμεθα καὶ δυνατοὶ καὶ ἀξιοθκυμῶμεθα καὶ τὸν, ὥστε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ νὰ μὲς ἐκινήσῃ δημοσῶς καὶ πανηγυρικῶς ὁ Κύριος, καὶ νὰ μὲς διανοίξῃ τὰς θύρας τῆς βασιλείας του, ἐνῶ θὰ τὰς κλείσῃ εἰς στρατηγούς καὶ βασιλεῖς, οἵτινες δὲν ἐπρόντισαν νὰ ὀπλισθῶν μὲ τὴν εὐσπλαγχνίαν, τὴν ταπεινοφροσύνην, καὶ τὴν πίστιν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Εἰς τὴν ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΝ ΠΕΡΙΚΟΠΗΝ Τῆς Κυριακῆς 24 Ἰουνίου

(Ματθ. Η', 28—31 καὶ Θ', 1).

Οἱ δύο δαιμονιζόμενοι τῆς χώρας τῶν Γεργινητῶν ἔχουν ὡς κατοικίαν τὴν τὴν μνημεῖα, ἥτοι τοὺς τάφους. Τοιοῦτοι

τρόπως, και κάθε άνθρωπος, από την αμαρτιαν αίσθησιν, τούμενος, και ζωντανός ακόμη, είναι δούλος της σκωτίας, της σήψης και της φρίκης των μνημάτων. Όταν μια ψυχή γείνη ξένη προς το φῶς και την ζωήν του Χριστού, γίνεται και δαιμονισμένη και νεκρά. Δαιμονισμένη, διότι δι' αὐτῆς ἐνεργεῖ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν· νεκρά, διότι τοῦτο εἶνε θάνατος ψυχῆς, τὸ νὰ κείται ἐμπνευμένη εἰς τὰ σάβανα τῆς αμαρτίας.

Οἱ δαιμονιζόμενοι τῆς χώρας τῶν Ἑργεσηνῶν εἶνε και ισχυροὶ πολὺ και ἐπικίνδυνοι. Ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ζωπρῆς διαμονῆς των κανεὶς δὲν ἡμπορεῖ νὰ περάσῃ. Τοιοῦτοτρόπως, και πολλοὶ ἀμάρτωλοὶ εἶνε δυνατόι· δυνατόι διὰ τὸν πλούτον των, τὴν σωματικὴν των ῥώμην, τὴν δολιότητα, τὸ ἀξιώμα των, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο. Καὶ διὰ τὴν δύναμιν των αὐτὴν καμαρώνουν και ἐπαίρονται. Διηλλέ τις πλησίον των; Ἡ ἀρπάγη των τὸν συνέλαβε και ἡ δύναμις των τὸν κατέβαλεν. Ὑπεροχὴ ἄλλοι! Ζηλεύει τις τὸν τοιοῦτον νικητὴν; Εἰς ἐπαίτης εἶνε ζηλευτότερος ἀπὸ βασιλεῖα παράφρονα. Πόσῳ λοιπὸν μᾶλλον ἀπὸ ἄνθρωπον δαιμονισμένον;

Ἡ κοινωνία, ἀντὶ νὰ ζηλευῇ, οφείλει μᾶλλον νὰ ζητῇ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τοὺς ἐλλεινοὺς ἐκείνους, οἵτινες κάμνουν δαιμονιώδη κατέχρησιν τῆς δυνάμεώς των. Ἀλλὰ πῶς θὰ τὸ ἐπιτύχῃ; Μόνον διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅταν δηλαδὴ οἱ ἀληθινοὶ χριστιανοὶ ἰσχύσων εἰς τὴν κοινωνικὴν δρᾶσιν, και ἐπιβληθῶν, και καταστήσων δημόσιον θέλημα τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ. Ἐὰν ὁ δαίμων ᾖ ἰσχυρὸς, ἀλλ' ὁ Χριστός εἶνε ἀπείρως ἰσχυρότερος. Τοῦτο κατεδείχθη και ἐν τῇ χώρῃ τῶν Ἑργεσηνῶν. Οἱ δαίμονες φέρουν τὸν τρόπον εἰς τοὺς διαβάτας· ἀλλὰ πρὸ τοῦ Ἰησοῦ οἱ τρέμοντες εἶνε αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. Ἡ παρουσία του τοὺς βασανίζει, και δὲν τολμῶσι αὐτὸν ἀντισταθῶν. Ἀλλὰ τί κάμνουν; Παρεκκλόν. Διότι ἡ θρασυτης των και ἡ ἰσχύς των δὲν ἔχει πέραςιν πρὸ τοῦ Κυρίου.

Τὶ παρεκκλόν οἱ δαίμονες; Νὰ τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. Καὶ ὁ Κύριος τοῖς τὸ ἐπιτρέπει, οἱ δὲ χοῖροι δλοὶ, κατὰ τοῦ κοήμου ὀρμήσαντες, ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν και ἐπνίγησαν.

Πῶς ὁ Χριστὸς ἐπέτρεψε τοῦτο; Τὰ ἀπεβῆ και τὰ ἐπιπόλαια πνεύματα ἐπικρίνουσιν. Οὕτω, λέγουσιν, ἐχάθησαν οἱ χοῖροι, και ἐξημιώθησαν οἱ κύριοι των. Ἦτο τοῦτο δίκαιον;

Και πολὺ. Πῶς; Διότι ζημία δὲν ἔγινε καμία, ἐπειδὴ και καμία δὲν κατεστράφη περιουσία. Τὶ εἶνε ἡ περιουσία; Ἀξία κινητὴ ἢ ἀκίνητος μὴ καταδικαζομένη ἀπὸ τὸν νόμον. Ἀλλ' οἱ χοῖροι ἦσαν ἀνευ ἀξίας διὰ τοὺς Ἰουδαίους, διότι δι' αὐτοὺς ὁ χοῖρος ἦτο ζῶον ἀπηγορευμένον, ὃς μόνον πρὸς τροφήν, ἀλλὰ και πρὸς συναλλαγὴν. Ἐκ τούτου ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων ἦτο ἐστέρημένη πάσης ἀξίας, και δὲν ἀντεπροσώπωνεν οὐδὲ ἐλάχιστον τι μέρος περιουσίας. Ὑπὸ περιουσιακὴν λοιπὸν ἔποψιν καμμίαν περιουσίαν δὲν κατέστρεψεν ὁ Κύριος· ἀρα και καμμίαν δὲν ἐπέφερε ζημίαν. Ὑπὸ νομικὴν δὲ ἔποψιν ἀποκατέστησε τὸ κράτος τοῦ Ἰουδαίου Νομοῦ. Οἱ τρέποντες τοὺς χοίρους

ἦσαν κερδοσκοποὶ παράνομοι. Καὶ ὁ Χριστὸς, ἀφῆσας νὰ καταστραφῶν οἱ χοῖροι, ἔθεσε τοὺς κυρίους των ἐντὸς τοῦ νόμου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχον τεθῆ διὰ τῆς παρανομίας των.

Ἡ καταστροφή τῶν χοίρων ὑπὸ τῶν δαιμόνων ἐπεβλή-λετο και ἐκ λόγων ὑπερτάτου κοινού συμφέροντος ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. Διότι μέσα εἰς τὰ νεκρά, εἰς τὰ ὅποια τὰ ζῶα ἐκείνα ἀπεπνίγησαν, ἐδόθη διδασκαλία. Ποῖον; Ὅτι οὐα ἔχουσι χοιρωδεὶς τὰς βλάβεις τῆς ψυχῆς των και τὰς συνήθειας τοῦ βίου των, ὥς οἱ χοῖροι θέλουσι κυριεύειν ἀπὸ τοὺς δαίμονας, και ὥς οἱ χοῖροι θὰ ἀποπνιγῶν και θὰ παραδοθῶν εἰς τὸν ὀλεθρον.

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ 'ΑΝΑΠΑΛΑΣΕΩΣ,

ἢ τοῦ γαλλικοῦ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Κατὰ μετάφρασιν

ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 17.)

Ἰούλιος 18. . . .

Σήμερον ὁ Λέων ἦλθε. νὰ μὲ ἴδῃ, και κατὰ τὴν συνήθειάν του, ἀφοῦ ἀντηλλάχμεν ὀλίγας λέξεις, ἐκάθησε σιωπηλὸς και ἐβουβήθη εἰς βέλυστον. Δὲν ἐτόλμων νὰ τῷ ἐμιλήσω, τὸ στυγνὸν και ἐπιφυλακτικὸν ὄφρυς τοῦ μοι προῦξεν ἐπιδύον ἐντύπων· ἦλθον νὰ τὸν θεωρῶ, νὰ τὸν ἐρωτήσω· πλὴν δὲν ἐτόλμων, και ἐσκεπτόμην τὴν πολυγαπημένην μου μητέρα, ἥτις ὅτε εἶχεν, ἀν' ἑξῆς, τὴν μυστικὴν κλειδα τῆς ψυχῆς τοῦ υἱοῦ τῆς. Ἀφ' ὧν ἡ θύρα ἠνοιξεν· ἔχον ἀπαγορεύσει νὰ δεχθῶσιν ἐπισκέψεις, μοι ἔφερον λοιπὸν ἐπισκεπτήριον φέρον τὰ ὀνόματα τοῦ Κου και τῆς Κας Δ...

Ἦσαν νεόνυμφοι συγγενεὶς τῆς Ἐριέττας, οἵτινες ἤρχοντο νὰ μοι ἀνταποδώσωσιν τὴν τῶν γάμων των ἐπίσκεψιν. Ἐβροψα τὸ ἐπισκεπτήριον ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὁ Λέων τὸ ἔλαβε, τὸ ἀνέγνωσε, και εἶδον θανάσιμον ὠρότητα νὰ διαχυθῇ ἐπὶ τοῦ προσώπου του· τὰ χεῖλη του ἔτρεμον, και μὲ κίνημα νευρικὸν συνέστρεψε τὸν χάρτην και τὸν ἔρριψε μακρὰν. — «Μὲ τί λοιπὸν ἔχεις; ἢ ἀνέκραξας ἐντρομος. Δὲν μοι ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖρας. Τὰς ἔσυρον γελῶσα, και ἀπεκάλυψε τὴν μορφήν του, πλὴν μετὰ φρίκης τὴν εἶδον πλημμυρισμένην ἀπὸ δάκρυα: «Καλέ μου Λέων! τῷ εἶπον ἀκόμη, εἰπέ μοι τί ἔχεις; — Τίποτε, μοι ἀπεκρίθη τότε, ὑπανδρεύθη ἐκείνη... τετέλεστο! — Ὑπανδρεύθη ἐκείνη! ἀλλὰ ποῖα; μήπως ἡ Μαργαρίτα; (Μαργαρίτα ὀνομάζεται ἡ κ. Α. . .) — Μὴ προφέρεις σὲ παροκκαλῶ, τὸ ὄνομά της, ἀνέκραξες, διότι μὲ θανατώνεις. — Τὴν ἠγάπας λοιπὸν; — Ναι, τὴν ἠγάπων, ἀδελφὴ μου, ἐνδύμιζον δέ, ὅτι και ἐκείνη με ἠγάπα· οἱ γονεῖς της, οἱ ἀδελφοὶ της ἐπαίνοντο ὅτι εὐχαρίστως ἔδωπον τὰς σχέσεις μας· τὸ μᾶλλον μοι ἐφαίνετο ἀσφαλές, και ἡσυχὸς ἀνεχώρησα διὰ Παρισίους, ὅπως τελειώσω τὰς σπουδὰς μου. Εἰργάσθην ὥς ἐργάζεται ἐκείνος, ὅστις θέλει νὰ ἀποκτήσῃ μᾶλλον και ὄνομα

διὰ τὴν γυναῖκα, ἣν ἀγάπη... ἐπενήλθην... ἡ Μαργαρίτα ἦτο ὑπανδρευμένη... ἐζήτησα ἐξηγήσεις και μοι ἀπεκρίθησαν: «Ὁ κ. Α. . . εἶνε τόσον πλούσιος!» — Κατ' ἐμὲ μου και μοι εἶπεν: «Ἐχεις δίκαιον νὰ μὲ λυπήσῃ, και, ὑποφῶρα πολὺ! δὲν θέλω ὅμως νὰ ἀπεβῶ εἰς τὴν θλίψιν μου, ἥτις θὰ ἤνικτο νὰ ἀποβῇ ὀλέθριος σύμβουλος. Ἀκούσε· ἔχω ἀνάγκην ζωῆς πολυζήλου και δραστηρίου, ζωῆς πλήρους κόπων και μελέτης, ἥτις νὰ μὲ κάμῃ νὰ λησμονήσω τὰ δειρὰ μου· διὰ τοῦτο ἐζήτησα νὰ λάβω μέρος ὡς λατρὸς εἰς στρατιωτικὴν τινὰ ἀποστολὴν εἰς τὴν Ἀφρικὴν, και τὸ κατέβρωσα... Μετὰ τρεῖς ἡμέρας δὲ ἀναχωρῶ μετὰ τοῦ σώματος τοῦ συνταγματάρχου Φ...»

Ἦμην καταπεπληγμένη, ἐκλαίον· ὅποια συμφορὰ! ὁ Λέων, ὁ μικρὸς μας Λέων, ὃς ἔπρεπε, ὃς ἐπῆγγινε μακρὰν! ἂν ἡ κληρὸς, ἐπενέλθε ζωπρῆς, ὃς ῥῆγαν· ὃς νικῶν τὸ ὀλέθριον πάθος μου ἐκεῖ εἰς τὴν ξένην γῆν, ἐπιμελούμενος τοὺς ἄλλους, και ὃς ἐπενέλθω θεραπευόμενος ἐντελῶς, ἡ τοῦλάχιστον ἐκείνα ἰσχυρὸς κατ' ἐμὲ καὶ τοῦ. Προσεῖχον δι' ἐμὲ, ἀδελφὴ μου!»

Ἦθελον νὰ τὸν συμβουλεύσω, νὰ τὴν πείσω νὰ μείνῃ μαζί μας, ἀλλ' ἀνωρελῶς, φθεβεῖται τὸ πᾶθος του· φθεβεῖται μὴ παρεκσυρῇ ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγρίαν, εἰς κινδύνον συνκαταστροφῆς, εἰς ἀδυναμίαν ἀναζήτησιν τιμῆς ἀνδρός, και παλαίει κατ' ἐκείνου δι' ὧν τῶν δυνάμεων τῆς θελητικῆς του· ὁποῖον κερδίζῃ ἡ Μαργαρίτα συνέτριψε! πολὺ θὰ δυσκολευθῶ νὰ τὴν συγχωρήσω.

Ἰούλιος 18. . . .

Ὁ Λέων ἀνεχώρησεν· ἦτο κόμη πολλὴ σκυθρωπός, ἀλλὰ σταθερὸς και μὲ ἀπόφασιν νὰ νικήσῃ. Ἀποχωροῦμένη αὐτοῦ, και ἐνῷ διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν ἐσφιγγον εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ἔλεγον κατ' ἐκείνην, ἀναλογιζομένη τὸ πικρὸν πάθος, ὅπερ τὸν ἐξώριζε μακρὰν τῆς πατρίδος και τῆς οἰκογενείας του· «Ἰδοὺ λοιπὸν τί περιμένει τοὺς υἱούς μας, οὐδὲς ἐξ αὐτῶν θὰ δυνήθῃ ν' ἀποφύγῃ τὸν κηλητὴν νόμον τῆς θλίψεως...» Πράγματι ὁ Ῥοβέρτος αὐξάνει· τὰ εὐτυχῆ τῆς παιδικῆς ἡλικίας του εἶη πετῶσι γοργόπτερα, και μετ' ὀλίγον θὰ καταλάβῃ τὴν μεταξὺ ἡμῶν θέσιν του, δηλ. θὰ καταταχθῇ μαχητῆς διὰ τὴν πάλιν τοῦ βίου και τῆς οἰκονομίας· ἐν τούτοις τῶρα εἶνε μαθητῆς, ζωπρῆς μαθητῆς, ὀλίγον ὑπὲρ τὸ δέον ζωπρῆς ἰσως. Ἡ χαρίεσσα παιδικὴ του δειλία ἐξηφανίσθη ἤδη, και σφεδρὸν δὲν ἀναγνωρίζω πλέον τὸν ὁρατὸν μου Ῥοβέρτον μὲ τὰ λευκὰ φορεματάκια και τὰ σκουρὰ μαλλάκια εἰς αὐτὸ τὸ μέγα και ἀτακτον παιδίον, τὸ τόσον ἐλαφρὸν και εὐκίνητον, μὲ τὴν νεύμονα μορφήν και τὸ βλέμμα τὸ πονηρὸν και περίεργον. Καὶ ὅμως εἶνε ὠραίος, και εἶνε ἐτι καλὸς παρὰ τὴν μεγάλην του ζωπρότητα. Διαπρέπει μεταξύ ἐκείνων, οἵτινες χάνουν τὸ γρῶμά των ἐσκυμμένοι πρὸ τοῦ βελίου των, ἀλλ' εἶνε ἐπίσης ἄριστος εἰς τὸ νὰ παῖξῃ τοὺς βόλους, νὰ ρίπτῃ τὴν σφαῖραν, νὰ περιστρέφῃ τὸν στρόμβον, και δυστυχῶς νὰ παῖξῃ κάποτε κακὰ παιγνίδια εἰς τοὺς διαβάτας· ἂ! ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔχω πολλὰς παρεξηγήσεις νὰ τοῦ

κᾶμω. Δὲν ἠξέουρι δικαί ὅλοι οἱ μαθηταὶ τὰ ἔχουν βάλει μὲ ἓνα γέροντα συνταξιούχον, ὁλοκληπτόλον ἄλλοτε ἐνὸς μεγιστάνος· ὁ Θεὸς γνωρίζει τί ἐρευνῶσιν οἱ πονηροὶ διὰ νὰ τὸν πειράζων, και ὁ Ῥοβέρτος εἶνε εἰς ἐκ τῶν βατάν· στῶν του· λοιπὸν σκεπτεμένη εἰς πρώτην εὐκαιρίαν νὰ τοῦ δώσωμεν ἓν καλὸν μάθημα. (ἀκολουθεῖ).

Η ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΙΣ

Ὁ ποιητὴς ἀρέσκειται νὰ ἐνδιατρίβῃ συνήθως εἰς τόπους θεατικὸς και ὠραίους, εἰς τόπους μαγευτικὸς και τὴν καρδίαν φαιδρύνοντες· κατὰθίγεται διατηρίζων κήπους εὐωδίας· τὰ θνήθ τὸν ἡλεκτρίζουν, τὸν τρέπουν· εἰς τὴν θέαν μίξας μαργαρίτας ἢ ἐνὸς κρίνου σκίρτῃ ἡ ψυχὴ του, τὸ πνεῦμά του νέαν δύναμιν λαμβάνει και ζοήν. Τὸ πᾶν δίδει διὰ μίαν νύκτα σεληνωφώτιστον· ἡ φαντασία του αἵρεται εἰς ὕψη δυσθεώρητα και ἐλιγγιώδη, οἱ ὀρθόκλμοι του λαμπρὸν ἐκ χαρᾶς και ἀκρότου ἐνδομύχου ἀγχαλλιάσεως, και ὅλος μεθίσταται, ροιταζόμενος ἐκ τῶν ἐρετίζοντων εἰς κόσμους ἄλλους, πνευματικούς, αἰθερίους, παγκόσμιους, θείους.

Τὸν καλλιτέχνην, τὸν ζωγράφον ἢ ὅκα προσώπου ἐκπύγλου καλλιότης, προσώπου ἐνθουσιάζοντος τὰς ἐκτεταγμένας τοῦ Ῥαρχήλ, τὸν μεθίει, τὸν συγκαίει, τὸν μεταβάλλει, τὸν βυθίζει εἰς ἔκστασιν και θευματὸν και κατάνυξιν. Δι' αὐτὸν ἡ καλλονὴ εἶνε ἡ κρῖστη ψυχικὴ ἀγχαλλίασις, πᾶν τὸ ὠραῖον και λαμπρὸν τὸν μαγεύει, τὸν δεσμεύει, τὸν σύρει πρὸς ἐκείν, ὡς τὸν Ὀδυσσεὺς αἰ Σειρήνας.

Τὶ ὅμως εἶναι ἐκεῖνη, τὸ ὁποῖον τέρπει και συγκαίει τὴν χριστιανικὴν καρδίαν; Τὶ εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἰς ἀρηστον ἀγαλλίσαιν και θάμβος και ἔκστασιν βυθίζει τοῦ χριστιανοῦ τὸ πνεῦμα; Τὶ τὸν μεθίει κυριολεκτικῶς, τὸν ἔλκει μυστηριωδῶς και κρόττως, τὸν μαγεύει και κατὰβλγει;

Τὸν χριστιανὸν τέρπει βεβήτως και ἡ ὅκα μαγευτικὸς τοπίου, τὸν θίγει και ἡ ὄψις ὠραίου ἄνθους, τὸν φαιδρύνει και τὸ ἀντίκρουμα παγκόσμιον εἰκόνας, τὸν ἀναζωογονεῖ και τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, τὸν ἀνακουρίζει και ἡ πονητικὴ αὐρα· ἀλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐντελῶς τὸν μεταβάλλει, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ αὐτὸν ἀπείρως περιχαρὴ και φαιδρὸν και εὐθυμον και εὐδαιμόνον, εἶναι ἡ μετὰ τοῦ ὠραίου Πατρὸς κοινωνία, εἶναι ἡ οὐλόθερος και διάχυτος μετὰ τοῦ ὑπερτάτου Ὁντος συνουσία, τῆς ὁποίας ὑπόδειγμα ἄριστον ἔδωκεν ὁ Σωτὴρ, ἔλθων εἰς τὸν κόσμον.

Δοκίμασον, φίλε ἀναγνώστη, τῆς προσευχῆς τὰ θελητὰ, γεύθητι τῆς θείας τρυφῆς ὁμιλίας τοὺς γλυκυτάτους και εὐγευστοτάτους καρπούς, ἕνα πλησθὴς χαρᾶς, και εὐθυμίας, και φαιδρότητας, και ζωῆς, και μακαριότητος ἀρρήτου.

Ἄθανάσιος Δ. Πάλλης

ΕΠΙ ΤΗ: ΑΝΑΡΡΗΣΕΙ

THE A. Θ. ΠΑΝΑΓ. ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΟΥ Γ'.

Νομίζομεν, ὅτι δὲν σφάλλομεν ἐρχόμενοι ὅτι νὰ εὐαίσωμεν, ἀλλὰ νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι ἐν μέσῳ τῆς ἐκτέλειος πα-

νηγορικῆς ἐκλογῆς καὶ ὑποδοχῆς τῆς Α. Θ. Π. Ἰωαννίμου τοῦ Γ' ὑπῆρξεν, εἰς περιήρουντες ἐν μέσῳ τῶν ἀγαλλιώντων, καὶ σύννοους ἐν μέσῳ τῶν σκιρτώντων. Καὶ ὁ εἰς οὗτος εἶνε αὐτὸς ὁ ἐμπνεύσας τὴν τότεν ἀγαλλίαν καὶ πρὸς ὃν ἡ τότεν ἐκδήλωσις πνεύματος ἀληθῶς εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν χρονικὴν ἐνθουσιασμόν.

Ἰωαννίμῳ ὁ Γ' κέκτηται ὁμολογουμένως καὶ εὐψυχίαν, καὶ δραστηριότητα, καὶ ἐπιβολήν, καὶ περὶνοιαν. Ἀλλὰ τὰ προσωπικὰ πλεονεκτήματά του δὲν ἀρκούν, ὅπως ἀντιμετώπιση νικηφόρως τὰς εὐθύνas, αἵτινες περιστοιχίζουσιν αὐτόν. Ἔχει ἀνάγκην συνδρομῆς καὶ ἐν αὐτῇ ἐπιλείψει, οἱ ὁμοί του δὲν θὰ δυνηθῶσι μόνοι νὰ βαστάσωσιν ἔργον, ὅπερ ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του ἀπαιτεῖ περισσότερους στυλοὺς.

Οἱ θιασώται του, ἐὰν τὸν ἀπαύσωσιν, ἄς τὸν συντρέξωσι, παρέχοντες τὰς ὑπηρεσίας των καὶ κρύπτοντες τὰς ἀπειρήσεις των. Καὶ ἐν ποτὶ ἀξιώσωσι τι παρ' αὐτοῦ, τοῦτο ἄς ᾖν ξένον ὅλως διόλου πρὸς τὰ πρόσωπά των, καὶ ὁλόκληρον ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Ἀλλὰ καὶ ἡ τοιαύτη ὑποστήριξις τῶν φίλων θὰ ᾖν ἀνεπαρκής, ἐν δὲν χορηγηθῇ εὐλικρινὴς καὶ ἡ σύμπραξις ἐκείνων, οὗς τὸ παρελθὸν ἔθεσαν ἀπέναντί του ἀντιπάλους.

Μὲ τὴν τακτικὴν τῆς ὑπονομιεύσεως παντὸς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῆς ἐκλογῆς του, κατ' ἀνάγκην θὰ πολλαπλασιάζωνται τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν ἐρείπια, χωρὶς καμμία προσωπικὴ ἱκανότης νὰ δύναται νὰ ἀποτρέψῃ τὸ ὁλόκληρον ἀποτέλεσμα. Ἡ ὑπονομιεὺσις αὐτῇ κατέρριψε κατὰ τρόπον ὀλιθερὸν Πατριάρχας ἔχοντας νὰ ἐπιδείξωσι πολλῶ μείζονα πλεονεκτήματα τῶν ἀποδιδόμενων αὐτοῖς ὑπὸ τῶν ἐπικριτῶν των. Ἀν δ' ἐξακολουθήσῃ καὶ τώρα, περὶ τὸ πρόσωπον Ἰωαννίμου τοῦ Γ', θὰ θρασυθῇ εἰς ἐπὶ πλέον στύλος τοῦ οἰκοδομήματος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὸ κακὸν θὰ ᾖν τόσῳ μᾶλλον μέγα, καθόσον ἐξαιρετικῶς μέγισται ὑπῆρξαν καὶ αἱ ἐλπίδες αἱ συνδεδεμέναι μετ' αὐτοῦ.

Βεβαίως, οὐδεὶς ὑποχρεοῦται νὰ ὑποστηρίξῃ ἐκκλησιαστικὴν πορείαν ἀποδοκιμαζομένην ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς του. Ἀλλὰ τὸ ὀλιθερὸν εἶνε ὅτι εἰς πλείστας περιστάσεις κατεπολεμήθησαν Πατριάρχαι ὑπὸ ἀντιπάλων, ὧν ἐκοιμᾶτο ἡ συνείδησις, καὶ ἐφλεγε τὸ πάθος. Τοῦτο δ' ἀκριβῶς πρέπει νὰ ἀποκλεισθῇ ἀπὸ τοῦ μέλλοντος. Εἰς τοσοῦτον χριστιμὸς ὥρας πᾶσαι αἱ παροξύνουσαι ἀναμνήσεις, καὶ πᾶσαι αἱ ἐρεθίζουσαι φιλαργίαι καὶ ἰδιοτέλειαι ἄς ἀποπνιγῶσι, καὶ ἕκαστος ἄς πράξῃ πᾶν τὸ ἐφ' ἐαυτοῦ διὰ τὴν ἀδελφικὴν σύμπνοιαν καὶ τὴν ἐν ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ δράσιν. Ἐκαστὸς ἄς φιλοδοξήσῃ μείζονα ταπεινοφροσύνην, καὶ ἄς φιλοτιμηθῇ νὰ κατακτήσῃ τὰ πρωτεία, τὰ ὅποια δίδονται εἰς τοὺς ἐσχατοὺς. Ἐὰν τοιοῦτο πνεῦμα πρωτανύου τοῦ λοιποῦ ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου, ἡ δόξα ἔσται κοινὴ δι' ὅλους ἐν τῇ ὑπὸ τὸ σύστημα τῶν διαμαχῶν, οἱ ἀσθενέστεροι, θὰ ὑρυμματοῦνται εὐκόλως, καὶ οἱ ἰσχυρότεροι θὰ καταθραύωνται καὶ αὐτοί, ἐν τῇ δὲ οἱ μὲν θὰ αἰτιῶνται τοὺς δέ, ὁ Κύριος διὰ τὴν κοινὴν καταστροφήν θὰ ζητήσῃ μίαν ἡμέραν ἀπὸ ὅλους τὰς εὐθύνas.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΕΝΑΣ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΑΣ ΕΔΡΑΣ

Ἡ Ἐκτὴ ἡμῶν Σύνοδος, ἀκαρτίσασα τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων διὰ τὰς κενὰς ἐπισκοπικὰς ἐδρας, καθυπέβαλεν αὐτὸν διὰ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα. Αἱ κεναὶ ἐδραι εἶνε ἑνδεκα, οἱ δὲ προταθέντες, τρεῖς δι' ἐκαστήν, ἀνέρχονται ἐν ὅλῳ εἰς τριάκοντα καὶ τρεῖς. Ἡ α' Ἀκρόπολις καὶ οἱ Ἀκαίροι ἐπέκριναν τὸν καταρτισμὸν τοῦ καταλόγου ὡς μὴ γενόμενον μετὰ τῆς προσηκούσης δικαιοσύνης καὶ εὐθύτητος. Ἀλλ' ἡμεῖς πολὺ εὐρίσκόμεν τὸ ὅτι ἡξιώθησαν νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ τινες τῶν ἐκωστέρων. Ἀς ἐλπίζωμεν δὲ ὅτι οὗτοι καὶ θὰ προτιμηθῶσι, καὶ δὲν θὰ κατισχύσωσιν αὐτῶν οἱ ἀχρηστοὶ καὶ οἱ ὀζόντες.

ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΑΡΧΙΜ. Π. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗ

Ἐπανήλθεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Πατρῶν ὁ πανοσιολογίματος ἀρχιμ. κ. Πανάρετος Δουληγέρης, ὅστις καὶ τὴν ἐκεῖ διαμονὴν του ἐχρησιμοποίησεν ὑπὲρ τοῦ θείου κηρύγματος. Οὕτω, μεταβαίνων εἰς τὰ Λουτρά Κουνουπελλίου, ἐκήρυξε τετράκις ἐν Κάτω Ἀχαΐᾳ, δις ἐν Ἀγίῳ Βασίλειῳ, εἰς δὲ πρὸς τοὺς λουομένους ἐν Κουνουπελλίῳ, καὶ ἐν Μανωλάδι καὶ Μετοχίῳ. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιστροφήν του ἐκήρυξεν εἰς Σαγείκκ καὶ Τσουκαλεῖα.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ἙΠΙΓΝΩΣΙΣ,

Ἀπελθόντος εἰς Ὀδησσὸν τοῦ Διευθυντοῦ καὶ Συντάκτου τῆς «Ἐπιγνώσεως» κ. Νικολάου Γ. Γαλανοῦ, τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς ἀνέλαβεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κ. Μιχαὴλ Γ. Γαλανός. Οἱ παρακολουθήσαντες τοὺς μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντας ἐξ ἀριθμοῦ τῆς «Ἐπιγνώσεως» εἶδον μετὰ ποίας ἐπιστάσεως καὶ ἐγκρατείας γράφεται. Καὶ λόγῳ ἐπιστημονικῆς ἀξίας καὶ ἰσχυρῆς πρωτοτυπίας, καὶ λόγῳ χάριτος καὶ γλαφυρότητος, τὰ ἄρθρα τοῦ Συντάκτου αὐτῆς κ. Νικολάου Γ. Γαλανοῦ ἔττυγον ἐξαιρετικῆς ἐκτιμήσεως, μαθηταὶ δὲ καὶ φοιτηταὶ καὶ ἐπιστήμονες καὶ πάντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν ὑψηλὰ τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας προδότηματα, εἰς τὰς σελίδας τῆς «Ἐπιγνώσεως» δύνανται νὰ εὐρωσὶ θησαυροὺς γνώσεως πολυτίμους.

Ὁ κ. Νικόλαος Γ. Γαλανός θὰ ἐπιστέλλῃ ἐξ Ὀδησσὸς τὴν διὰ τὴν «Ἐπιγνώσιν» ὕλην. Συνδρομὴ αὐτῆς ἐτησίᾳ διὰ μὲν τὸ ἐσωτερικὸν εἶνε δρ. 5, διὰ δὲ τὸ ἐξωτερικὸν φρ. γρ. 5.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Χριστολογία, ἥτοι περὶ τοῦ θείου χαρακτῆρος καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ περὶ τῆς πληρώσεως τῶν προφητειῶν ἐν τῷ θείῳ αὐτοῦ προσώπῳ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Πενταπόλεως **Νεκταρίου Κεφαλά**, διευθυντοῦ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς. Τὸ ὅλον ἔργον ἀποτελούμενον ἐξ εἰκοσι τυπογραφικῶν φύλλων σχήματος 8ου τιμᾶται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δρ. 3.50, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. γρ. 3.

— **Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία Σωκράτους τοῦ Σχολαστικοῦ**. Ἐκδίδεται ἐκ τῆς Β' ἐκδόσεως τοῦ Μigne, ἐπιμελείας καὶ δαπάνης Ζωσιμά Ἐσφυγμέντου. Τὸ ὅλον ἔργον, ἀποτελούμενον ἐκ 32 τυπογραφικῶν φύλλων σχήματος 16ου τιμᾶται δρ. 1.75.

— **Περὶ τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου**, ὑπὸ Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου, Ἀρχιμ. ἀνδρίτου, Σχολάρχου τῆς Ἱερουσαλὴμ Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ.